

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

p.R. Rojek
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. *12.04.13*
nr. *3008*.....podpis. *[signature]*

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. *11.04.2013*.....

nr. *1685*.....podpis..... *[signature]*

Warszawa, dnia *10* kwietnia 2013 r.

DSR-IV-0702-3-1-BW/13
dot. BPS/043-28-1153/13

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 12 marca 2013 r. dotyczące oświadczenia złożonego przez senatora Andrzeja Persona podczas 28. posiedzenia Senatu RP w dniu 7 marca 2013 r. w sprawie prac nad projektem zmian w prawie wyeliminowania nieprawidłowości i zmianę wymogów co do osób korzystających z pomocy określonej w ustawie o świadczeniach rodzinnych, uprzejmie informuję:

W dniu 1 stycznia 2013 weszła w życie ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548) wprowadzająca zmiany w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992. z późn. zm.). Przywołana ustawa dokonuje zmian w zakresie zasad ustalania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego oraz wprowadza nowe świadczenie opiekuńcze – specjalny zasiłek opiekuńczy.

W związku ze zniesieniem od 1 stycznia 2010 r. kryterium dochodowego, od którego uzależnione było prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne gwałtownie wrosła (w okresie od 2009 r. do 2012 r. liczba osób uprawnionych zwiększyła się o ponad 300% - z 67,9 tys. osób do 223,5 tys. osób) i w związku z tym, nastąpiło istotne zwiększenie wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na realizację świadczeń opiekuńczych (wydatki w 2009 r. wynosiły 437,6 mln zł, natomiast w 2012 r. osiągnęły już wysokość 1 672,3 mln zł w roku 2012). Przeznaczenie takiej kwoty z budżetu państwa na

świadczenia opiekuńcze uniemożliwiało przeprowadzanie jakichkolwiek zmian w zakresie finansowania innych świadczeń rodzinnych.

W związku z powyższym zdecydowano się na wprowadzenie szeroko zakrojonych zmian w ustawie o świadczeniach rodzinnych zmierzających do racjonalizacji zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, poprzez dostosowanie rozwiązań systemowych do potrzeb społecznych i możliwości finansowych państwa. Należy mieć na względzie, że świadczenia opiekuńcze są to świadczenia rodzinne finansowane z budżetu państwa, które nie mają charakteru ubezpieczeniowego, w związku z czym, powinny trafiać do osób, których faktyczna sytuacja życiowa i materialna uniemożliwia zaspokajanie podstawowych życiowych potrzeb.

Modyfikacje zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego od 1 stycznia 2013 r. polegają na rozróżnieniu podmiotowym grupy osób, nad którymi sprawowana może być opieka, w związku z którą pobierane jest świadczenie pielęgnacyjne. Możliwość przyznania świadczenia pielęgnacyjnego przysługuje w przypadku rezygnacji lub niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, gdy sprawowana jest opieka nad osobami, których niepełnosprawność powstała odpowiednio do ukończenia 18. roku życia lub, w przypadku nauki, do ukończenia 25. roku życia.

Zachowanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego uzależnione zostało od daty powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki, z uwagi na fakt, gdyż osoby takie są z reguły niesamodzielne ekonomicznie z uwagi na fakt kontynuacji nauki i niepodejmowanie aktywności zawodowej. Natomiast osoby dorosłe, których niepełnosprawność nie powstała w okresie nauki, z reguły były samodzielne i miały możliwość wypracowania własnych źródeł dochodu (emerytura, renta) co pozwala im na sfinansowanie lub współfinansowanie opieki, bez konieczności dodatkowego wsparcia ze strony budżetu państwa.

Natomiast osoby, które nie spełniają warunków do uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego na nowych, obowiązujących od 1 stycznia br. zasadach, mogą ubiegać się o nowe świadczenie opiekuńcze tj. specjalny zasiłek opiekuńczy.

Specjalny zasiłek opiekuńczy w wysokości 520 zł, przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli zrezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności

stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W związku z powyższym, podstawowym warunkiem otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego jest faktyczna rezygnacja z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą niepełnosprawną.

Ostateczna ocena, czy w indywidualnej sprawie miała miejsce faktyczna rezygnacja z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, zdefiniowanego w art. 3 pkt 22 ustawy o świadczeniach rodzinnych, w związku z koniecznością sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną - należy do kompetencji organu właściwego realizującego świadczenia rodzinne. A zatem, organ dokonując ostatecznego rozstrzygnięcia w formie decyzji administracyjnej na podstawie zebranego materiału dowodowego, dysponuje pewnym zakresem swobody w odniesieniu do oceny, czy i od kiedy nastąpiła faktyczna rezygnacja z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Organ może zażądać niezbędnych zaświadczeń i oświadczeń potwierdzających w konkretnej sprawie spełnienie ustawowych warunków, od których uzależnione jest przyznanie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, m.in. dokumentów potwierdzających informacje co do faktycznej rezygnacji z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Celem specjalnego zasiłku opiekuńczego nie jest zastępowanie zasiłku dla bezrobotnych, lecz wspieranie opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy faktycznie zrezygnowali z pracy z powodu konieczności sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Takie adresowanie wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych nie jest rozwiązaniem nowym – identyczne zapisy zawarte są w obowiązującym od 1.05.2004 r. art. 42 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym wsparcie w postaci opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe również kierowane jest do opiekunów którzy, rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.

Dodatkowo, możliwość otrzymania nowego świadczenia uzależniona została od spełnienia kryterium dochodowego. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekroczy obowiązującego kryterium dochodowego określonego w art. 5 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, czyli 623 zł netto (od 1 listopada 2014 r. kryterium dochodowe będzie wynosić 664 zł netto).

Zmiana dotycząca wprowadzenia kryterium dochodowego przy ustalaniu specjalnego zasiłku opiekuńczego, stanowiącego łączny dochód dwóch rodzin, związana jest

z koniecznością wprowadzenia możliwie najbardziej racjonalnych zasad przyznawania tego świadczenia, w szczególności z uwzględnieniem ograniczonych możliwości budżetowych państwa, dlatego też specjalny zasiłek opiekuńczy adresowany jest do osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (tj. o najniższych dochodach).

Aktualnie w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace nad zmianą zasad nabywania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Jednocześnie informuję, że obecnie priorytetowym kierunkiem działań państwa jest wspieranie opiekunów osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne, gdyż są to najczęściej rodzice opiekujący się dziećmi, których niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 18. roku życia lub, w przypadku nauki, do ukończenia 25. roku życia, tj. w okresie podejmowania nauki, który nie pozwolił im wypracować własnego źródła dochodu. Do ostatnich działań państwa na rzecz wsparcia opiekunów dzieci niepełnosprawnych zalicza się ustanowienie rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, na podstawie którego osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne – otrzymają w okresie od kwietnia do grudnia 2013 r. dodatkowe 200 zł miesięcznie oraz dalsze podnoszenie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego (od 1 lipca wysokość świadczenia pielęgnacyjnego będzie wynosić 620 zł).

Z poważaniem

MINISTER
z up. *SMB*
Elżbieta Seredyn
Podsekretarz Stanu